

ZPRAVODAJ

Vydává
Národní informační,
vzdělávací
a osvětové středisko
bezpečnosti práce
při Výzkumném ústavu
bezpečnosti práce, v.v.i.

www.suip.cz <http://osha.europa.eu/fop/czech-republic/cs/>
www.bozpinfo.cz www.vubp.cz

číslo 2/2013

Manipulace s velkoplošným materiálem

Manipulace s velkoplošným materiálem, např. s dřevotřískovými deskami o rozměrech cca 2 x 3 m apod., je zdrojem mnoha rizik a příčinou mnoha závažných pracovních úrazů, zejména pracovních úrazů s hospitalizací delší než 5 dní nebo pracovních úrazů s trvalými následky a také pracovních úrazů smrtelných. V tomto článku jsou pro ilustraci uvedeny smrtelné pracovní úrazy z této oblasti, které patří do působnosti Oblastního inspektorátu práce pro Královéhradecký kraj a Pardubický kraj (dále jen „OIP“).

Ke smrtelnému pracovnímu úrazu např. došlo v Hradci Králové v r. 2006 v expedičním skladu umělého kamene, který společnost vyráběla v podobě velkoplošných desek. Tyto desky byly z výroby do skladu přiváženy na speciálním vozíku s konstrukcí ve tvaru písmene „A“. Na manipulaci měl zaměstnavatel vypracován pracovní postup, se kterým prokazatelně zaměstnanec seznámil. Dle toho pracovního postupu – systému bezpečné práce – měl zaměstnanec s deskami manipulovat pomocí elektrického mostového jeřábu s podvěsnou kočkou a jako vázací prostředek byly určeny zdvihací pásy s oky.

Zaměstnanec však zaměstnavatelem stanovený systém bezpečné práce nedodržel tím, že nepodvlékl pásy pod deskami a začal deskový materiál překlápět směrem k sobě ručně. Došlo k převážení a k překlopení desek a poté k následnému přimáčknutí zaměstnance k regálům, čímž utrpěl těžké zranění v oblasti hrudníku, kterému po několika hodinách podlehl.

Další smrtelný pracovní úraz se stal na Hlinceku v r. 2012 ve skladu dřevotřískových desek. Dělník v truhlářské dílně potřeboval k práci dřevotřískovou desku o hmotnosti cca 80 kg a rozměrech cca 2 x 2,8 metru, která byla zarovnána pod dalšími dvaceti deskami opřenými o zeď. Společně s dalším zaměstnancem začali desky odsouvat pomocí

háků a opírat do stojanu. Po odsunutí třech desek dospěli k závěru, že nemá cenu se s tím „patlat“ a že za pomoci třetího zaměstnance zbylé desky podrží a požadovanou desku vytáhnou. Po chvíli však desky začaly přepadávat na zaměstnance, který je měl přidržovat ve svislé poloze. Zbylí dva zaměstnanci již nemohli desky vlivem hmotnosti udržet. Prvního zaměstnance desky přimáčkly v oblasti hrudníku. Na následky zranění po několika dnech zemřel.

Zaměstnavatel při manipulaci a skladování velkoplošného materiálu je zejména povinen, dle § 101 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění (dále jen „ZP“), zajistit bezpečnost a ochranu zdraví zaměstnanců při práci s ohledem na rizika možného ohrožení jejich života a zdraví, která se týkají výkonu práce. Dále dle § 102 odst. 3 ZP zaměstnavatel je povinen soustavně vyhledávat nebezpečné činitele a procesy pracovního prostředí a pracovních podmínek, zjišťovat jejich příčiny a zdroje, hodnotit rizika a přijímat opatření k jejich odstranění. Navážeme-li, pak další povinností zaměstnavatele, ve smyslu § 103 odst. 3 ZP, je určit obsah a četnost školení o právních a ostatních předpisech k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, způsob ověřování znalostí zaměstnanců a vedení dokumentace o provedeném školení.

Bc. Georgios Christodulos,
inspektor

Oblastní inspektorát práce pro Královéhradecký kraj
a Pardubický kraj

Tento příspěvek je pro Zpravodaj SÚIP zkrácen.
Celý článek je k dispozici na www.suip.cz
a www.bozpinfo.cz.

Teorie a praxe z pohledu inspektora vyhrazených technických zařízení

Není tomu tak dávno, co jsem ještě seděl ve školní lavici a nedokázal jsem si představit aplikaci všech těch zákonů, nařízení vlády, vyhlášek a také norem, které „do nás vtloukali“, v praxi. A není se čemu divit, neboť i provozovatelům vyhrazených technických zařízení (VTZ), kteří nejsou příliš technicky zdatní, musí orientace v těchto předpisech a jejich uplatňování v praxi činit nemalý problém.

Před zákonem nesou všichni provozovatelé „svou kůži na trh“ a neznalost zákona neomlouvá. Vezměme si například vyhlášku č. 18/1979 Sb., kterou se určují vyhrazená tlaková zařízení a stanoví některé podmínky k zajištění jejich bezpečnosti, jejíž poslední novela, vyhláška č. 393/2003 Sb., nabyla účinnosti 1. 1. 2004. Tedy ještě před vydáním zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, který je platný od 3. 5. 2005. Nejen z tohoto důvodu stále uvádí vyhláška č. 18/1979 Sb. ve svých paragrafech například to, že oprávnění k výrobě, montáži, opravám, rekonstrukci zařízení či provádění revizí a zkoušek kotlů a tlakových nádob vydává inspektorát

bezpečnosti práce, což není pravda. Dobrou orientaci v problematice vyhrazených technických zařízení by měly mít osoby odborně způsobilé v prevenci rizik dle § 10 zákona č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů, jelikož častokrát zajišťují nebo zprostředkovávají provozovatelům školení o právních a ostatních předpisech k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. V rámci kontrolní činnosti jsem se setkal s případy, kdy tyto osoby odborně způsobilé neznaly základní rozdělení vyhrazených tlakových zařízení dle vyhlášky, kterou se určují vyhrazená tlaková zařízení a stanoví některé podmínky k zajištění jejich bezpečnosti.

V praxi tato neznalost může činit problém, jelikož ani provozovatel se poté nemusí dozvědět skutečnost, že zařízení, které provozuje, je vyhrazené technické zařízení a že toto zařízení musí být podrobováno pravidelným revizím a zkouškám. Obsluha těchto zařízení musí být daným způsobem zaškolená a musí být v určitých pří-

padech zvláště odborně způsobilá při obsluze vyhrazených tlakových zařízení – kotlů.

Problém s rozpoznáním vyhrazených tlakových zařízení bývá občas u „menších“ vyhrazených tlakových zařízení, jako jsou například expanzní nádoby s membránou nebo vakem či vzdušníky kompresorů.

Osobně věřím, že v brzké době proběhne novelizace právních předpisů určujících a stanovujících některé podmínky k zajištění bezpečnosti vyhrazených technických zařízení, a tím se džungle zastaralých právních předpisů stane přehlednější. Myslím si, že provoz vyhrazených technických zařízení v praxi se neobejde bez určitých teoretických znalostí provozovatelů či osob odborně způsobilých v prevenci rizik o daném zařízení. Nezbytná je znalost právních a ostatních předpisů, kterými se provoz vyhrazených technických zařízení řídí.

Ing. Václav Hovorka, inspektor
Oblastní inspektorát práce
pro Moravskoslezský kraj
a Olomoucký kraj

REUIP – spuštění 1. etapy

Cílem projektu „Vytvoření centrálního registru elektronizace úkonů inspekce práce“ (REUIP) je především tvorba nového, resp. inovovaného operačního systému, který má za cíl optimalizovat, urychlit a ve svém důsledku zlevnit fungování veřejnoprávního aparátu.

Prvním krokem implementace systému bylo vytvoření globálního návrhu, který se stal základním stavebním pilířem tvorby REUIP. Na globální návrh přímo navazovala tvorba detailního návrhu, který už představuje popis konkrétního řešení systému REUIP a popisuje architekturu tohoto systému více do hloubky. V rámci detailního návrhu proběhlo mnoho analytických workshopů s cílem zpracovat podrobnou analýzu klíčových procesů definovaných v globálním návrhu.

Detailní návrh byl prezentován společností AutoCont, a. s., v obci Kurdějov dne 16. 10. 2012. Následovalo období implementace Etapy 1 (klíčové procesy) v souladu s odsouhlaseným podrobným návrhem a dne 4. 12. 2012 a 17. 12. 2012 proběhly prezentace u příležitosti dalšího dosaženého milníku projektu – implementace Etapy 1 do prostředí Státního úřadu inspekce práce (dále jen „SÚIP“)

– tj. na projektem zakoupený hardware. V rámci prezentací bylo předvedeno uživatelské prostředí, funkce a práce s navrhovaným systémem formou simulace práce inspektorů v prostředí REUIP, a to v několika scénářích: simulace převzetí dokumentu ze spisové služby, přijetí dokumentu, naplánování realizace kontroly, provedení kontroly, vypořádání protokolu, zahájení správního řízení apod.

Momentálně probíhá integrace s agendami z realizační fáze Etapy 1. Jedná se o postupné předávání jednotlivých agend s cílem projít agendu po jednotlivých procesech, vysvětlit potřebnou funkcionalitu systému a vzniklé nejasnosti. Procesy jsou kontrolovány pomocí testovacích scénářů, které slouží zároveň jako manuály.

Ve dnech 29. a 30. 4. 2013 proběhlo první předání agend BOZP (bezpečnosti a ochrany zdraví při práci) a VTZ (vyhrazených technických zařízení) v sídle SÚIP v Opavě. Předávání agend se zúčastnili klíčoví uživatelé, garanti projektu, členové vedení projektu a zástupci společnosti AutoCont, a. s.

V průběhu měsíců května a června bude probíhat předávání dalších agend, konkrétně agendy PVP (pracovních

vztahů a podmínek), pracovních úrazů, správného řízení, posuzování projektové dokumentace, prevence závažných havárií, poradenství, plánování kontrol, programu „Bezpečný podnik“ a vyhodnocování.

V rozmezí měsíců červenec–srpen budou probíhat školení koncových uživatelů, která budou probíhat na jednotlivých inspektorátech v malých skupinách dle odbornosti. Školení koncových uživatelů bude předcházet tzv. „školení doškolitelů“. „Doškolitelé“ by měli být původní klíčoví uživatelé doplnění o další inspektory. Tito zaměstnanci budou proškoleni tak, aby byli schopni pomoci ostatním uživatelům s případnými problémy se systémem REUIP.

V průběhu měsíců září a října bude probíhat postupné uvedení systému do ostrého provozu, nejprve v rozsahu Etapy 1 a Etapy 2 (návazné a podpůrné procesy) a následně celého systému jako celku. Ukončení realizace projektu je plánováno do 31. 12. 2013.

Bc. Ondřej Jirásek, manažer projektu
Státní úřad inspekce práce

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
ŠANCE PRO VÁŠ ROZVOJ

2. ročník národní soutěže

23. 10. 2012 - 22. 10. 2013

www.vubp.cz/profesional-bozp

Bezpečnost prozatímního elektrického zařízení na staveništi

Prozatímní elektrické zařízení na stavbách a jeho provoz je nutné považovat za pracoviště, kde může častěji dojít ke vzniku úrazu elektrickým proudem. Je to dáno podmínkami, ve kterých se elektrické zařízení provozuje, ale i přístupem osob používajících toto zařízení.

Stav v oblasti zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při provozu těchto zařízení se zlepšil vydáním a zavedením ČSN 33 2000-7-704 (Elektrická zařízení na staveništech a demolicích, 1996), kde byla stanovena povinnost použití proudového chrániče s maximálním vybavovacím proudem 30 mA na ochranu zásuvek jako jedno z opatření (a také z hlediska praxe nejjednodušší opatření) k zajištění ochrany před úrazem elektrickým proudem. Tento požadavek uvádí i nové vydání normy ČSN 33 2000-7-704 ed.2 (2007), kde je navíc zaveden požadavek na ochranu zásuvek se jmenovitým proudem vyšším než 32A na použití proudového chrániče se jmenovitým vybavovacím proudem 500 mA, který může zároveň sloužit jako hlavní vypínač rozvaděče. Pokud se tato norma dodrží a pokud nedojde k poruše proudového chrániče, můžeme předpokládat, že k úrazu elektrickým proudem na staveništi nedojde.

Dalším předpisem, který stanovuje požadavky na elektrická zařízení stavenišť, je část ČSN 34 1090 (Předpisy pro prozatímní elektrická zařízení, 1973), která v současné době platí souběžně s novou normou ČSN 34 1090 ed.2 (2011). V těchto normách je stanovena povinnost provádět kontroly elektrického zařízení na staveništi osobou s odpovídající elektrotechnickou kvalifikací, včetně určení termínů těchto kontrol před uvedením zařízení do provozu. V této nově editované ČSN, která původní normu nahradí od 1. 12. 2013, jsou tyto požadavky uvedeny v čl. 5.3 a 5.4. Z hlediska zajištění bezpečnosti elektrického zařízení na staveništi jsou tyto požadavky důležité.

Kontrolami prováděnými oblastními inspektoráty práce, zaměřenými na tato prozatímní elektrická zařízení, jsou ve většině případů zjištěny závady vyplývající z nedostatečného zajištění provádění kontrol při realizaci staveb, a s tím souvisejí i provozní nedostatky, které na staveništi vznikají. Stavební firmy nemají ve většině případů informace o existenci ČSN, která tuto problematiku řeší. V normě není stanoveno, jak často se tyto kontroly mají provádět, záleží to na složitosti a rozsahu stavby. Na základě vyhodnocení rizika si zaměstnavatel (provozovatel) sám stanoví četnost těchto kontrol.

Povinnost provádět kontroly na staveništi je zaměstnavateli uložena ustanovením § 3 odst. 2 písm. f) zákona č. 309/2006 Sb. Zaměstnavatel je tedy povinen dodržovat další požadavky k zajištění BOZP při realizaci stavby, to je i provádění kontroly během používání technických zařízení, přístrojů a nářadí, ke kterým patří i prozatímní elektrické zařízení stavenišť, s cílem odstranit nedostatky, které by mohly nepříznivě ovlivnit bezpečnost a ochranu zdraví. Podobně je tato povinnost zaměstnavateli uložena i ustanovením § 4 odst. 1 písm. c) zákona č. 309/2006 Sb. a zároveň je požadována ustanovením Přílohy č. 1, část II, čl. 2 nařízení vlády č. 591/2006 Sb. Požadavek na pracoviště (a to je i staveniště) vyplývající z ustanovení § 3 odst. 3 písm. a) nařízení vlády č. 101/2005 Sb. také ukládá povinnost zaměstnavateli určit před uvedením pracoviště do provozu a používání osobu, k jejímž povinnostem patří zajišťovat bezpečný provoz, používání a údržbu zařízení.

Tomáš Vomáčka, inspektor
Oblastní inspektorát práce pro Královéhradecký kraj
a Pardubický kraj

6. ročník setkání držitelů titulu „Bezpečný podnik“

Již 6. ročník setkání držitelů titulu „Bezpečný podnik“ se zástupci Oblastního inspektorátu práce pro Plzeňský kraj a Karlovarský kraj (dále jen „OIP“) a novými zájemci o získání tohoto titulu proběhl 28. 3. 2013. Letošní setkání proběhlo pod záštitou společnosti Škoda Machine Tool, a.s.

Setkání se zúčastnili zástupci společností Plzeňská Teplárenská, a.s., HF-Czechforge, s.r.o., a Hexion Specialty Chemicals, a.s., kteří jsou držiteli titulu na území Plzeňského kraje a Karlovarského kraje. Dalším účastníkem byla společnost Drůbežářský závod Klatovy, a.s., která splnila podmínky programu a prošla auditem v únoru 2013. Jako další byly pozvány i společnosti z řady nových zájemců, z nichž se zúčastnila společnost ETD TRANSFORMÁTORY, a.s., která v současné době začíná plnit podmínky programu a za pomoci OIP zavádí systém řízení BOZP do své společnosti. Dále se zúčastnili zástupci společnosti ČEPRO, a.s., kteří sice spadají do místní příslušnosti Oblastního inspektorátu práce pro hlavní město Prahu, ale vzhledem k umístění jejich provozu v regionu OIP v Plzni je na tomto závodě prováděna prověrka za strany OIP v Plzni. V neposlední řadě byl na setkání přítomen vedoucí inspektor OIP Ing. Miroslav Duchek s kolegy – Ing. Jarmilou Hrubou a Jiřím Vackem.

Na úvod setkání vystoupil Ing. Luboš Janoušek, člen představenstva a obchodní ředitel společnosti Škoda Machine Tool, a.s., který všechny přítomné přivítal. Bezpečnostní technik hostitelské společnosti seznámil přítomné s programem setkání. Poté se ujal slova vedoucí inspektor OIP Ing. Miroslav Duchek, který ve svém vystoupení podal informaci o významu a přínosu programu, o průběhu programu „Bezpečný podnik“ v rámci působnosti OIP.

V další části setkání podal zástupce společnosti Škoda Machine Tool, a.s., prezentaci firmy, během níž přítomné seznámil s výrobním programem společnosti a jeho podílem na světovém trhu s obráběcími stroji. Pan Petr Novák poté seznámil přítomné s postupy při plnění podmínek programu „Bezpečný

podnik“ tak, jak jsou nastaveny v této společnosti. Během této prezentace vyslechli přítomní mnoho užitečného a podnětného pro jejich další práci při zavádění a zdokonalování systému řízení BOZP v rámci programu „Bezpečný podnik“. Poté Ing. Jarmila Hrubá představila jednotlivé kandidáty a nositele titulu „Bezpečný podnik“.

Po oficiální části setkání účastníci absolvovali exkurzi po výrobních prostorech společnosti Škoda Machine Tool, a.s., kde se seznámili s procesy při výrobě komponentů pro obráběcí stroje a s postupy při jejich montáži.

Po ukončení prohlídky se všichni přítomní přesunuli zpět do zasedací místnosti, kde proběhla mezi jednotlivými účastníky a zástupci OIP diskuze, v jejímž průběhu si všichni navzájem vyměnili zkušenosti a poznatky při zavádění programu „Bezpečný podnik“.

Jiří Vacek, inspektor
Oblastní inspektorát práce
pro Plzeňský kraj a Karlovarský kraj

Fotografie ze setkání jsou k dispozici
na www.suip.cz
a www.bozpinfo.cz.

BEZPEČNÝ PODNIK

Osvědčení „Bezpečný podnik“ aktuálně získaly tyto firmy (slavnostní předání 27. 5. 2013 v Opavě)

Poprvé:

- Drůbežářský závod Klatovy a.s.
- TRINECKÉ ŽELEZÁRNY, a. s.
- OSRAM Česká republika s.r.o., se sídlem v Bruntále
- Teplárna České Budějovice, a.s.

Podruhé:

- Isolit-Bravo, spol. s r.o., se sídlem v Jablonném nad Orlicí
- ELLA-CS, s.r.o., se sídlem v Hradci Králové
- Hettich ČR k.s., se sídlem ve Žďáru nad Sázavou
- HF-Czechforge s.r.o., se sídlem v Chebu

Počtvrté:

- MIKROP ČEBÍN a.s.
- SLEZSKÉ STAVBY OPAVA s.r.o.
- SMO a.s., se sídlem v Otrokovicích

Popáté:

- Teplárny Brno, a.s.

Pošesté:

- Dřevozpracující družstvo se sídlem v Lukavci

www.suip.cz